افغانستان ـ تاجکستان ـ پاکستان

د سرحدي اوبو ورکشاپ

له لېرې واټن څخه د زده کړې شلم ماډیول

د اوبو ملي قدرت (د اوبو تفوق Hydro – HEGMONY)

- هایدرو ـ هیجي موني څلور سیستمه دي، چې د هغې پواسطه هر هېواد اوبه په خپل قلمرو کې اندازه او کنترولوي یې.
- جغرافیا یي قدرت (Geography Power) د یوه سیند د سیستم په سرچینه (Head Water) یا د سیند د جریان په کوزنۍ برخې (downstream) کې د یوه هېواد د موقعیت موقف ښودل کیږي.
- مادي قدرت (Material Power) په نفوسو. لیک لوست په پوهیدو، نظامي قدرت، زیربنا او نور مادي صفات دي، چې یوه هېواد د ژوندانه د داخلي معیار څخه خوند اخلي.
- د چنه وهلو قدرت (Bargaining Power) د اوبو پوهه قوانین او دپلوماتیکه مذاکره ده.
- په نوي طریقه د اوبو ویش (Ideational Power) هغه قدرت ته ویل کیږي، چې غواړي د اوبو په هکله په نوي مفکوره او د اوبو د ستونزو په باره کې په نوې طریقې فکر وکړي.
- هایډرو هیجي موني د قدرت نیمه مقداري ارزونه ده، چې د هغې له مخې هر هېواد په دې فکر کولای شي، چې خپلې د اوبو د منابعو اغېزمنتوب او په کټوره توګه ګټه اخستنه اعظمي حدته ورسوي.
- افغانستان سیندونه پنځه عمده سیستمونه لري (کابل، هلمند، هریرود، تیجن، مرغاب او د امو سیند) چې ټول یې زیات مرستیالان لري، چې ګاونډي هېوادونو ته بهیږي .
- ګاونډیو هېوادونو ته د افغانستان د سیندونو د جریان ځېنې سیندونه په دې وروستیو وختونوکی مخکې له دې چې له پولې تیرشی ، په نږدې سیموکې وچیږي.
- د سیمه ییزو هېوادونو پواسطه ځیني مانورې وشوې، چې په هره ممکنه طریقه چې وي د اوبو په منابعو خپل کنترول زیات کړي.
- افغانستان او تاجکستان د آبریز (Water Shed) په سرکې پراته دي. افغانستان او تاجکستان حسادت امیره موقعیت لري، نو افغانستان او تاجکستان ته په کار ده، چې د اوبو د پوهې ظرفیت په دوه اړخېزه توګه په پوره اندازه او په چټکۍ پورته بوځي، مخکې له دې چې ستاسي له اوبو څخه د مناسبې ګټې اخستنې په وړاندې ډېر زیات مخالفت راپورته شي.
- د اوبو د پوهې د ظرفیت لوړول، مخکې له دې چې د اوبو په هکله له ټولو ګاونډیانو سره د اوبو پر سر مذاکرې ته داخل شو، خورا اړین دي.

له لیرې واټن څخه د زده کړې شلم ماديول پوښتنې (دلته کليک وکړئ)